

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh, Nicolae Craiu

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Djulieta Devder, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2019, în cauza penală, în privința inculpatului

*Nichifor Eugeniu XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 08.09.2017 până la 30.11.2018;

Instanța de apel de la 29.01.2019 până la 09.10.2019;

Instanța de recurs de la 04.12.2019 până la 10.03.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul central din 30 noiembrie 2018, Eugeniu Nichifor a fost achitat de învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost recunoscut dreptul persoanei achitate Eugeniu Nichifor la repararea prejudiciului cauzat de acțiunile nelegitime, ale organului de urmărire penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Eugeniu Nichifor este învinuit de organul de urmărire penală de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal, precum că exercitând profesia de avocat în cadrul Cabinetului avocatului „Nichifor Eugeniu” în baza licenței nr.2477 din 21 februarie 2013, fiind obligat conform art. 3, art. 4 și art. 9 din Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19 iulie 2000, să respecte principiul asigurării legalității și umanismului cadrului juridic al activității de avocat ce se constituie din Constituția Republicii Moldova, prezenta lege și alte legi care reglementează activitatea menționată în statutul profesiei de avocat, precum și din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și să acorde

o asistență juridică ce trebuie să corespundă bunelor practici profesionale în materie juridică, normelor materiale și procedurale și să rezulte dintr-o conduită profesională și corectă, a comis traficul de influență în următoarele circumstanțe: La 12 iunie 2017, Alexandru Bîță, având nevoie de avocat pentru apărarea drepturilor și intereselor în cadrul cauzei penale pornită la 07 iunie 2017 în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, la recomandarea ofițerului de urmărire penală al IP Hîncești Romașcu Ion, l-a contactat telefonic pe avocatul Eugeniu Nichifor și s-a prezentat la oficiul acestuia. Eugeniu Nichifor, camuflând intențiile sale prejudiciabile prin pretinsa exercitare a atribuțiilor de avocat, a stabilit circumstanțele cazului referitor la procesul penal instrumentat în privința lui Alexandru Bîță, concretizând la cine la examinare se află cauza penală pornită în privința acestuia și la ce etapă se află urmărirea penală.

În continuare, Eugeniu Nichifor urmărind scopul obținerii unor avantaje patrimoniale, a acceptat cele invocate de către Alexandru Bîță referitor la pretinsa influență pe care ar deține-o față de reprezentantul organului de urmărire penală și procurorul care instrumentează cauza penală și posibilitatea favorizării soluționării cazului privind încetarea urmăririi penale contra sumei de 1 500 Euro care urmează a fi transmisă prin intermediul acestuia către ofițerul de urmărire penală Ion Romașcu, care la rândul său ar fi susținut că deține influență asupra procurorilor competenți în adoptarea deciziei.

Continuându-și acțiunile sale prejudiciabile, în mod intenționat, prevalându-se de pretinsa influență față de organele competente, urmărind scopul obținerii de bani ce nu i se cuvin, Eugeniu Nichifor a pretins suplimentar la suma invocată de Alexandru Bîță, mijloace bănești în sumă totală de 2 000 de Euro, invocând că banii în sumă de 1 500 euro nu sunt suficienți pentru realizarea influenței promise, fiind necesară suma de 2 000 euro, iar 1 500 euro fiind destinați ofițerului de urmărire penală și procurorului, 200 euro pentru serviciile sale și 150 euro pentru a achita amenda.

Astfel, Eugeniu Nichifor a pretins și a acceptat primirea mijloacelor bănești în sumă totală de 2 000 euro de la Alexandru Bîță, prevalându-se de pretinsa influență față de persoanele publice din cadrul Inspectoratului de Poliție Hîncești și persoanelor cu demnitate publică din cadrul Procuraturii raionului Hîncești, care urmează să adopte hotărârea de încetare a cauzei penale în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal.

Acțiunile lui Eugeniu Nichifor au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 326 alin. (1) Cod penal, adică *„pretinderea. acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică,*

persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite”.

3. Nefiind de acord cu sentința a declarat apel procurorul solicitând repunerea în termenul de apel, în temeiul art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală din motiv că instanța de fond nu a respectat citarea legală a procurorului la pronunțarea sentinței și nu a expediat în adresa părții acuzării o copie a sentinței motivate, admiterea apelului și emiterea unei decizii, prin care Eugeniu Nichifor să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal și să i se aplice o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea în temeiul art. 65 Cod penal de dreptul de a exercita profesia de avocat și de a ocupa funcții publice și de demnitate publică pe un termen de 3 ani; în conformitate cu prevederile art. 176 alin. (1) Cod penal, în scopul asigurării executării sentinței a-i aplica măsura preventivă - arestul, pe un termen de 30 de zile, odată cu pronunțarea dispozitivului deciziei.

În motivarea cererii de apel, procurorul a invocat că, sentința este ilegală și neîntemeiată, fiind pasibilă de a fi casată, or, probele nu au fost analizate în cumul, fiind apreciate eronat, contrar stării de fapt.

3.1. La 27 februarie 2019, procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău Devder Djulieta a declarat apel suplimentar împotriva sentinței, prin care a solicitat repunerea în termenul de apel, invocând că reieșind din materialele cauzei penale, se reține ca instanța a dispus amânarea pronunțării hotărârii în lipsa părților și ulterior nici nu le-a înștiințat despre faptul dat, iar contrar prevederilor art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală, copia de pe hotărâre motivată a transmis-o la data de 23 ianuarie 2019, adică după 1 lună și 23 de zile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2019, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Vladislav Bobrov și apelul suplimentar declarat de către procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Djulieta Devder, împotriva sentinței, cu menținerea acesteia fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatata că, sentința a fost pronunțată la 30 noiembrie 2018, fapt confirmat prin procesul-verbal din aceeași dată (f.d.158 - 173). Conform aceluiași proces-verbal, rezultă că în ședința respectivă de judecată, nu a fost prezent procurorul participant în ședința, Bobrov Vladislav.

Totodată, instanța de apel a conchis că, procurorul a participat în ședința primei instanțe din 18 octombrie 2018, la care s-a amânat deliberarea și pronunțarea sentinței pentru data de 15 noiembrie 2018.

Ulterior, conform procesului-verbal, instanța de apel a constatat că la data de 15 noiembrie 2018, procurorul nu s-a prezentat în ședința primei instanțe. În ședința de judecată din ședința respectivă, instanța de fond acționând în temeiul art. 338 alin. (3) Cod de procedură penală, invocând motivul complexității cauzei, a amânat deliberarea și pronunțarea sentinței pentru data de 30 noiembrie 2018, dată la care, după cum s-a stabilit supra, procurorul nu s-a prezentat în ședința primei instanțe.

La 15 ianuarie 2019, procurorul a expediat scrisoarea nr.315 în adresa administrației Judecătoria Hîncești, prin care a făcut referire la faptul că, nu a fost informat despre ședința de judecată care a avut loc după data de 15 noiembrie 2018, iar la data de 23 ianuarie 2019, a recepționat copia hotărârii primei instanțe din 30 noiembrie 2018, iar la 28 ianuarie 2019 a declarat apel împotriva acesteia (f.d.213, 214).

Conform art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

În acest context, instanța de apel a menționat că, deși procurorul a participat în ședințele de judecată ale primei instanțe, la care a avut loc examinarea cauzei penale de învinuire a lui Eugeniu Nichifor, acesta nu a fost prezent la ultimele două ședințe de judecată, și anume, cele din 15 noiembrie 2018 și 30 noiembrie 2018. Totodată, procurorul a fost informat despre ședința de judecată din 15 noiembrie 2018, dar nu s-a prezentat în ședința primei instanțe.

În acest caz, motivul neprezentării procurorului nu-i poate fi imputată primei instanțe, cum nu-i poate fi imputat nici faptul că procurorul nu a știut că la data respectivă, judecătorul a amânat deliberarea și pronunțarea sentinței pentru data de 30 noiembrie 2018, or, conform art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

Mai mult, examinarea cauzei în prima instanță a început la 09 august 2017 (f.d.122), procurorul participând la mai multe ședințe de judecată pe parcursul unei perioade de aproximativ 1 an și 3 luni și totuși acesta, la finalizarea examinării cauzei, nu s-a interesat de soarta dosarului în care a figurat în calitate de acuzator de stat și a omis termenul de depunere a apelului.

Conform prevederilor alin. (1) al art. 402 Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit prevederilor alin. (3) al art. 403 Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de

motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Astfel, instanța de apel a constatat cu certitudine că, în termenul prevăzut de lege, procurorul nu a declarat apel împotriva sentinței, iar în cererea inițială de apel formulată, precum și în cererea suplimentară de apel, ca și în ședința instanței de apel, partea acuzării nu a demonstrat existența vreunui temei legal pentru repunerea în termenul de apel, iar explicațiile oferite nu se pretează situației de fapt, deoarece procurorul, ca și alte/alți părți/participanți la procesul penal, are obligația de a se interesa de soarta dosarului și că de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac, indiferent dacă a recepționat sau nu copia sentinței motivate.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, nu au fost prezentate motive întemeiate privind omiterea termenului de apel, iar cele invocate de către procuror precum că nu a știut despre existența ședinței de judecată din data de 30 noiembrie 2018, nu-i poate fi imputată primei instanțe, indiferent dacă e vorba despre judecătorul raportor sau grefier, or, conform art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene, iar în speță, procurorul a cunoscut despre ședința de judecată din 15 noiembrie 2018, la care el nu s-a prezentat, și la care s-a stabilit un nou termen pentru pronunțarea sentinței.

5. Împotriva deciziei instanței de apel declară recurs ordinar procurorul prin care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță într-un alt complet de judecată.

În susținerea celor solicitate, procurorul invocă faptul că, decizia instanței precum că apel declarat nu a fost depus în termen este eronată, or, sentința primei instanțe a fost expediată părților la solicitarea procurorului abia peste o luna și 23 de zile.

De asemenea, procurorul susține că instanța contrar prevederilor art. 338 alin. (3) Cod de procedură, nu a ținut cont de faptul că ședința a fost amânată, iar părțile nu au fost înștiințate despre data și ora pronunțării sentinței.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, ținând cont de opinia avocatului Alexandru Tonu în numele inculpatului Eugeniu Nichifor expusă în referință, care a solicitat declararea inadmisibilității recursului, Colegiul penal lărgit consideră că, acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de

Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de către titularii acestuia.

În conformitate cu dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că, recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

La caz, reieșind din argumentele invocate de către procuror, Colegiul penal lărgit reține că, în drept, acesta face referire la temeiurile stipulate în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că: *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, pledând că instanțele de fond nu au apreciat probele la justa valoare.*

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că, acestea sunt invocate neîntemeiat de titular, reieșind din raționamentele ce urmează.

Astfel, cu referire la temeiul pentru declararea recursului ordinar indicat de către procuror, Colegiul penal lărgit menționează că, decizia recurată a fost motivată plenar și consecvent în baza materialelor cauzei prin prisma legislației pertinente.

Mai mult, Colegiul penal lărgit susține că, decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare corespunzătoare rigorilor și exigențelor cuprinse în art. 6 CEDO.

Din textul recursului se evidențiază că, recurentul critică decizia instanței de apel sub aspectul respingerii apelurilor declarate de către procurori ca fiind declarate peste termen, fără a lua în calcul faptul că, instanța de fond a amânat deliberarea și pronunțarea sentinței în lipsa părților, inclusiv a procurorului.

Mai mult decât atât, procurorul susține că, instanța de fond nu a expedit decizia motivată în adresa procuraturii și doar la 23 ianuarie 2018, la solicitarea acestora au luat cunoștință cu sentința.

În acest context, Colegiul penal lărgit ținând cont de prevederile art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, și anume „*Partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene*”, remarcă că procurorul cunoștea cu certitudine despre ședința din 15 noiembrie 2018,

dată la care instanța a stabilit că va avea loc deliberarea și pronunțarea sentinței, la care ultimul nu s-a prezentat.

Astfel, Colegiul penal lărgit subliniază că, în ședința instanței de fond din 18 octombrie 2018, la care a fost prezent procurorul, s-a stabilit deliberarea și pronunțarea sentinței pentru data de 15 noiembrie 2018, fapt confirmat de procesul-verbal al ședinței (f.d. 172, vol. I). Iar la data de 15 noiembrie 2018, procurorul nu s-a prezentat în ședința instanței prin care s-a decis amânarea deliberării și pronunțării sentinței pentru data de 30 noiembrie 2018 din motivul complexității cauzei. La 30 noiembrie 2018, instanța de fond a pronunțat sentința în prezența inculpatului Eugeniu Nechifor (f.d. 173, vol. I).

De asemenea, instanța de recurs ordinar reține că, în situația când judecata se desfășoară în continuare, părțile și ceilalți participanți la proces nu se mai citează, dispoziții prevăzută de legiuitor în prevederile art. 319 alin. (5) Cod de procedură penală.

Subsecvent, Colegiul penal reține, că termenul de declararea al apelului este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage la decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

Colegiul penal lărgit susține că, solicitarea de a repune în termen un apel trebuie să fie motivată în acest sens, indicând temeiuri legale care demonstrează imposibilitatea de a exercita dreptul de a atacata o sentință, or, motivele invocate de către procuror sunt neîntemeiate, deoarece procurorul ca și celelalte părți implicate în procesului penal, are obligația de a se interesa de soarta dosarului. Este inadmisibil ca o parte în procesul penal conștientizând că nu a luat cunoștință cu sentința, peste o perioadă mai mare de două luni de la data pronunțării motivate stabilită de către instanță, să camufleze această scăpare drept o eroare a unei instanțe de judecată. Or, procurorul cunoscând faptul ca la 15 noiembrie 2018, instanța de fond urmează să pronunțe sentința, nu se prezintă în instanță la această dată și abia la 15 ianuarie 2019, solicită primei instanțe o copie a sentinței, deși conform art. 402 Cod de procedură penală, legiuitorul a stabilit un termen pentru declararea apelului de 15 zile de la pronunțarea sentinței.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din 18.06.2019, prin care Înalta Curte a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

În concluzie, Colegiul penal lărgit subliniază că, instanța de apel corect a respins apelurile declarate de către procurori ca fiind depuse peste termen, motivând clar și concis decizia pronunțată.

Totuși, instanța de recurs cu privire la apelul suplimentar remarcă că, raportând prevederile art. 402 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de apel urma să respingă apelul menționat ca fiind nefondat. Or, odată ce apelul declarat de către Vladislav Bobrov a fost depus peste termen, apelul declarat de către Djulieta Devder nu poate fi apreciat ca unul suplimentar.

Față de considerentele relatate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, aceasta nu schimbă situația stabilită de către instanța de apel și nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de către procuror, iar potrivit legii se impune respingerea acestuia, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

respinge ca inadmisibil recursul ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Djulieta Devder, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Nichifor Eugeniu XXXXX*, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral 05 mai 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Nicolae Craiu